

Ústřední zpravodajská služba a Národní bezpečnost

(Central Intelligence and National Security)

(Recenze stejnojmenné knihy Harry Howe Ransoma z r. 1958)

Kniha H. H. Ransoma umožňuje bedlivému čtenáři alespoň částečně nahlédnout do zákulisí, kde se připravují podklady pro řízení a usměrňování vnitřní a hlavně zahraniční politické, hospodářské i vojenské činnosti, do zákulisí, kde se připravují podklady pro vedení „studené války“.

Tímto zákulisím je široce rozvětvený systém amerických špiónážních organizací, které získáváním zpráv z cizích států a jejich vyhodnocováním připravují podklady pro rozhodování odpovědných vládních orgánů.

Obsah knihy není však zajímavý jen po této stránce. Jeho význam spočívá především v tom, že zcela otevřeně odhaluje agresivní zaměření špiónážní činnosti proti zemím tábora socialismu, i když autor nepopírá, že i ostatní kapitalistické státy jsou předmětem amerického zájmu. Z obsahu knihy vyplývá, že činnost amerických špiónážních organizací zahrnující špiónáž, diverzi a psychologickou válku je postavena na úrovni vládní, oficiální politiky. Podle názoru autora význam špiónáže neklesá ani při mírovém soužití, neboť: „... úspěch Spojených států ve hře konkurenčního soužití bude do velké míry záviset na kvalitě zpravodajství.“¹⁾ Význam špiónáže narůstá zejména ve studené válce, kdy „... v diplomacii, ve vojenských ozbrojených silách, v hospodářském nátlaku, v propagandě, psychologické válce nebo při jejich kombinaci, je přesná špiónáž klíčem k úspěchu...“²⁾

Autor se přiklání k těm ideologům, kteří vynakládají značné úsilí na obhajobu studené války a jiné podvratné činnosti. Provádění špiónáže obhajuje silnými slovy o „národní katastrofě“ apod., při čemž nechtěně dokumentuje široký rozsah americké špiónáže. Uvádí: „... Bezpečnou cestou jak přivodit národní katastrofu je zůstávat v současné době (rozuměj ve studené válce) v nevědomosti o současném stavu, kapacitě nebo pravděpodobných záměrech cizích států, zvláště o mocných protivnících, ale

i o spojencích nebo neutrálech. Aby se takové katastrofě zabránilo, pracuje rozsáhlý aparát americké špiónážní služby po celém světě, aby opatřil vládu USA potřebné informace. Na špiónážním procesu se zúčastňuje při nejmenším dvanáct hlavních ministerstev (departementů) a agentur, vedle dalších asi deseti organizací, které se rovněž podílejí na některé z forem špiónážní práce. Na vrcholku této struktury stojí Ústřední zpravodajská služba (Central Intelligence Agency — CIA), která řídí a kontroluje společnou špiónážní činnost.“³⁾

Špiónáž prováděnou těmito orgány rozděluje autor na strategickou a taktickou (operační).

Strategická špiónáž má nejširší rozsah. Zahrnuje informace týkající se možnosti, zranitelnosti a záměrů cizích států. Tato znalost je nutná pro zpracovávání správných základů pro státní politiku a pro plánování vojenských operací ve válce.

Taktická (operační) špiónáž je nazývána též bojovým zpravodajstvím, protože se zabývá především zprávami, které potřebuje velitel v průběhu bojové činnosti.⁴⁾

Autor ve své knize dále uvádí dosti podrobně celkové organizační složení americké špiónáže a úkoly jednotlivých špiónážních složek. Pro ilustraci rozsahu špiónážní činnosti však postačí, bude-li poukázáno jen na základní špiónážní organizace.

V čele špiónážních organizací stojí Ústřední zpravodajská služba (CIA), založená v r. 1947. Počítá se, že počet zaměstnanců této organizace dosahuje asi 10 000 osob, kromě několika tisíc agentů v zahraničí. Celkový počet osob pracujících v rámci americké špiónáže je však mnohem vyšší a dosahuje asi 30 000 osob.⁵⁾ Desítky tisíc ji-

1) H. H. Ransom: Central Intelligence and National Security, str. 5.

2) Tamtéž, str. 5.

3) H. H. Ransom: Central Intelligence and National Security, str. 5.

4) Tamtéž, str. 12.

5) Tamtéž, str. 81, 82.

ných osob jsou však přítom podle autora používány ke špiónáži nepřímě, takže celkový počet je mnohem vyšší.

Při rozboru místa a úlohy CIA mezi ostatními vládními úřady a organizacemi autor zdůrazňuje její výsadní postavení. Tak např. podle zákona z r. 1949 je CIA vyjmuta z ustanovení kteréhokoli zákona vyžadujícího zveřejňování a odhalování organizací, funkcí, jmen, oficiálních titulů, platů nebo počtu personálu, který je u ní zaměstnán. Vedoucí CIA může vydávat peníze ze svých mnohamilionových fondů na svoje osobní potvrzení.⁶⁾

Kromě CIA provádějí ve prospěch Spojených států špiónáž i různé vojenské špiónážní organizace. Tyto vojenské špiónážní organizace zaujímají podle autora v celém komplexu špiónážních organizací důležité místo nejen svými úkoly, ale i v důsledku svých gigantických rozměrů. Tak např. každá ze složek ozbrojených sil (pozemní síly, vojenské námořní a vojenské vzdušné síly) mají své vlastní orgány, shromažďující a vyhodnocující špiónážní údaje z cizích států.

Ve prospěch pozemních sil pracuje např. vojenská zpravodajská služba (Military Intelligence Service — MIS), představující velmi rozšířený aparát, na jehož činnost bylo v r. 1958 plánováno celkem 125 milionů dolarů.⁷⁾ Do organizace vojenské zpravodajské služby pozemních sil patří též Counter Intelligence Corps — CIC (orgán obranného zpravodajství), orgány pro mapování cizího území, různé školy, střediska pro vyhodnocování leteckých snímků apod.⁸⁾

Ve prospěch vojenských námořních sil pracuje zpravodajská služba vojenských námořních sil (Navy Intelligence Service — NIS). Je zaměřena především na získávání zpráv o vojenských námořních silách protivníka, o přístavech a pobřeží.⁹⁾

Ve prospěch vojenských vzdušných sil pracuje zpravodajská služba vojenských vzdušných sil (Air Intelligence Service — AIS). Její činnost zdůvodňuje autor knihy tím, že „... úkolem vojenských vzdušných sil je v den D provádět vzdušné údery daleko v zápolí protivníka. Proto znalost vojenských vzdušných sil protivníka a nejdůležitějších cílů na jeho území je základem pro jakoukoli činnost...“¹⁰⁾

⁶⁾ H. H. Ransom: Central Intelligence and National Security, str. 81.

⁷⁾ Tamtéž, str. 99.

⁸⁾ Tamtéž, str. 101.

⁹⁾ Tamtéž, str. 109.

¹⁰⁾ Tamtéž, str. 111.

Vojenská špiónážní organizace spolupracuje těsně s CIA. O této součinnosti autor uvádí citát gen. R. H. Wienecka: „... úkol CIA je poněkud odlišný od úkolů vojenské špiónáže. CIA se více zajímá o politické, ekonomické a jiné podobné otázky, zatím co vojenská špiónáž se zabývá hlavně vojenskými otázkami. To však nevylučuje, aby obě složky pracovaly v těsné součinnosti.“¹¹⁾

Značnou pozornost věnuje autor též úloze ministerstva zahraničních věcí. Zdůvodňuje, že ministerstvo zahraničních věcí musí být informováno o všem, co se děje v zemi protivníka, neutrála i spojence a proto musí mít těsné spojení se špiónážními organizacemi a musí jim napomáhat shromažďováním a tříděním politických, hospodářských, kulturních a společenských zpráv.¹²⁾

Autor zdůrazňuje, že americká špiónáž zajímá prakticky všechno, počínaje zásadními vojenskými plány a konče bezvýznamnými maličkostmi. Píše: „Pro špiónážní agenty na celém světě mají význam zprávy o pohybu nákladních vozů, objevení nového naftového pole nebo vývoj a použití nové průmyslové metody, stejně tak je tomu s vědeckými, technickými, vojenskými i jinými údaji, ať již jsou získávány americkým letounem B-29 letícím podél hranic východního Německa a vybaveným dálkovou kamerou nebo z rozhovoru s utečenci nebo politickými odpadlíky ze zemi za železnou oponou nebo od špiónů pracujících tajně nebo otevřeně...“¹³⁾

Zdroje získávání těchto zpráv jsou různé. Autor seřadil jednotlivé zdroje do tabulky a uvedl k nim průměrné procento z celkového počtu získaných zpráv. Tak např.: — 20 % zpráv je získáváno tajnými operacemi, tajnými prameny a agenty; — 25 % zpráv je získáváno z tisku, rozhlasu, z ostatních veřejných pramenů a turisty; — 25 % zpráv je získáváno různými ministerstvy a vládními orgány v zahraničí. — 30 % zpráv je získáváno vojenskými přidělenci.¹⁴⁾

Z tohoto srovnání je zřejmé, že např. i turistik, která je u nás chápána jako prostředek k osvěžení a odpočinku a po-

¹¹⁾ H. H. Ransom: Central Intelligence and National Security, str. 91.

¹²⁾ Tamtéž, str. 118.

¹³⁾ Tamtéž, str. 16.

¹⁴⁾ Tamtéž, str. 18.

znání cizích národů, je používána k podvrtné činnosti.

Podle uvedené tabulky vidíme, že „zájmy USA“ je nutí vysílat agenty do všech koutů světa. Tito agenti podle slov autora knihy vydávají každodenně velké částky peněz na koupi malého počtu informací od zahraničních informátorů a na jinou činnost, známou jen malému počtu amerických funkcionářů.

Kromě využívání agentů je přikládána velká pozornost využívání tisku a rozhlasu, kde se zkoumají i v celku zdánlivě nepodstatné zprávy, jako např. stavba železnic, cest, přehrad apod. Např. je-li budována železnice do nového prostoru, zkoumá se (získávají se zprávy o tom), nejsou-li v prostoru, kam vede železnice, letiště, nové zbrojní sklady či továrny, naleziště uranu apod. Velký pohyb nákladních aut, zjištění nových nalezišť nafty nebo zřízení nových průmyslových závodů je předmětem zájmu agentů na celém světě. Zjištění těchto údajů může mít velký význam, zvláště pro vojenské plánování. K zabezpečení získání zpráv z tisku je odbírán všechen důležitý světový tisk a odposloucháváno denně asi 5 milionů rozhlasového vysílání cizích států.¹⁵⁾

Tradičním zdrojem americké špionáže zůstává podle autora aparát vojenských přídelců, rozmístěných v 69 různých státech. Všechny zprávy vojenských přídelců jsou předávány do vojenské zpravodajské ústředny, kde jsou vyhodnocovány a zpracovávány.

Autor odhaluje ve své knize též otázku používání vzdušných špionážních balónů. Uvádí, že vypouštěné balóny nesly speciální fotokamery k fotografování terénu. Obdobně odhaluje význam tzv. „náhodných přeletů“ hranic států socialistického tábora americkými letadly. Poznává, že cílem těchto provokací je získat údaje o rázu vojenské obrany, komunikacích, tajných kódech apod.

Činnost amerických špionážních organizací na cizím území se však neomezuje jen na získávání zpráv. Podle autora má americká špionáž široké pole působnosti především v podvrtné činnosti. Shromažďují utečence, financují a usměrňují jejich činnost proti svým národům. Autor přímo uvádí, že „...protikomunističtí političtí činitelé, duchovenstvo a jiní nacházejí v CIA podporu ve svém boji za udržení nebo obnovení demokracie...“.

¹⁵⁾ H. H. Ransom: Central Intelligence and National Security, str. 29.

Snahu o podvrtnou činnost dokazuje též rozhovor, vedený šéfem CIA Dullesem s jedním redaktorem.¹⁶⁾

O t á z k a: Často se v novinách píše, že vysíláte provokatéry, aby podněcovali revoluci v socialistických státech. Co je na tom pravdy?

D u l l e s: Já si jenom přeji, abychom byli dokázali vše, co je nám připisováno.

O t á z k a: Je to součástí vaší funkce — podněcovat revoluce v těchto zemích?

D u l l e s: Byli bychom blázni, kdybychom nespoupracovali s našimi přáteli v zahraničí, kdybychom jim nepomohli udělat všechno, co je v jejich silách k boji proti komunistickému hnutí.

Z uvedeného je zřejmé, že CIA a ostatní špionážní organizace se nevyhýbají vměšování se do vnitřních věcí jiných států a potvrzuje též oficiálně zjištěné poznatky, že maďarský puč v r. 1956 byl řízen zvenčí, silami provádějícími tzv. politiku „pláště a dýky“.

V závěru je nutno říci, že cílem této i jiných knih podobného rázu a obsahu, vydávaných v USA v hojném počtu, není jen sensace a uspokojení poptávky po dobrodružnosti. Hlavním cílem je vytvořit ovzduší výhodné pro další zbrojení, obhájit militarizaci hospodářství, získat podporu široké veřejnosti a získat zájem mládeže o špionážní práci.

V důsledku dosavadních neúspěchů v podvrtné činnosti proti socialistickému táboru jsou totiž americké špionážní organizace nuceny neustále rozšiřovat svůj aparát a k tomu potřebují získat dostatečný počet mladých zájemců a vyšší finanční podporu. Své neúspěchy v podvrtné činnosti nemohou zamlčovat, protože jsou zcela zjevné. Uznává to i sám autor, který navíc uvádí citát J. W. Dullese z r. 1954 o tom, že obstarávání dobrých informací ze zemí za železnou oponou je nejobtížnějším úkolem postaveným před špionážní službou.

Autor na obhajobu neúspěchu k tomuto hodnocení dodává, že socialistické státy mají bdělé kontrarozvědné orgány a systém, který působí s úžasnou účinností v míru i ve válce.

Při rozboru neúspěšné činnosti špionážních organizací autor dochází k neřešitelnému rozporům. V důsledku nesmírných finančních nákladů vynaložených na podvrtnou činnost se opoždí za táborem socia-

¹⁶⁾ Tamtéž, str. 87.

lismu celkový růst tempa vědy a kultury. To má přirozeně zpětný negativní vliv na provádění špionáže a podvratné činnosti a působí paniku ve vládnoucích kruzích. Úžasné vědecké pokroky tábora socialismu a zvláště SSSR v průzkumu kosmického pro-

storu, jeho sputniky a luniky, mezikontinentální řízené střely, úspěchy v atomovém mírovém bádání jsou pro americké vládnoucí kruhy vždy neočekávané a způsobují ztrátu důvěry ve vlastní špionážní služby.

S rostoucí silou tábora socialismu se rozpory mezi přáními a možnostmi americké podvratné činnosti budou neustále prohlubovat. Napomáhá tomu i vysoká politická bdělost a ostrážitost pracujícího lidu národů tábora socialismu.

(Zpracoval major Milan Maryška)

Raketové zbraně („Guided Weapons“)

V posledních letech bylo v USA napsáno mnoho literárních prací, které pojednávají o otázkách raketové techniky a jejího využití k vojenským účelům, které se zabývají otázkami raketových zbraní. Je to výrazem toho, že americké militaristické kruhy se neobyčejně zajímaly a dosud zajímají o vývoj a konstrukci raketových zbraní. Velká pozornost imperialistů věnovaná raketovým zbraním není náhodná. Jejich zvláštní zájem o tyto zbraně se dá pravděpodobně vysvětlit tím, že raketové zbraně svými takticko-technickými vlastnostmi představují nový druh výzbroje v armádě a že nesporně překonávají dosavadní klasické druhy výzbroje.

Technická literatura všech imperialistických zemí přihlíží ve stále větší míře k agresivním cílům imperialistů. Z tohoto hlediska je třeba pohlížet i na knihu „Guided Weapons“ (Raketové zbraně), vydanou v r. 1957 v Londýně, kterou napsal nikoli neznámý americký raketový specialista Eric Burgess, spolupracovník amerického raketového pokusného střediska v Los Angeles. Je autorem řady podobných knih a článků, jako např. „K hranicím prostoru“. Jeho politická koncepce vyjádřená v knize „Raketové zbraně“ se shoduje s koncepcí nejagresivnějších vládnoucích kruhů v USA, zejména pokud jde o význam, úlohu a úkoly raketových zbraní v příští válce.

Politická tvář autora se výrazně projevuje již v první kapitole knihy. Autor například zdůvodňuje nutnost rychlého vývoje a zdokonalování dalekonosných raket tím, že se tyto zbraně musí stát „nejúčinnějším faktorem obrany země“, a že tyto zbraně jakožto „prostředek vyhrožování a okamžité odplaty“ mohou zabránit agresii. V tom se zcela shoduje s názory nejagresivnějších kruhů amerického imperialismu,

které nepotřebují dálkové rakety na obranu země, ale k násilnému prosazování svých politických cílů. Otřepaná téze „obraný“, které imperialisté používají, slouží pouze k tomu, aby zastřeli své agresivní cíle před vlastním lidem. Každý myslící člověk se přece musí ptát, proti komu se chtějí bránit vzhledem k mírové politice Sovětského svazu a celého socialistického tábora! Nebo: Z které strany očekávají agresii, že potřebují prostředek vyhrožování a odplaty? V této souvislosti také není těžké uhádnout, proč autor s takovým zanícením píše o možnostech použití raket jako nosičů nukleárních nábojů.

Vcelku je kniha zajímavá hlavně z technického hlediska. Autor se zabývá nejen vývojem raketových zbraní v průběhu druhé světové války, nýbrž ukazuje současný stav raketové techniky a s tím spojený vývoj raketových zbraní v USA a v ostatních imperialistických zemích.

Cílem této recenze je vyličit vojensko-politické a technické názory autora a zmínit se o některých technických problémech, které jsou vcelku zajímavé, a nezacházet přitom příliš do technických podrobností.

V první kapitole se Burgess zabývá otázkou použití raketových zbraní v systému obrany. Autor vychází z předpokladu, že budoucí válka bude válkou světovou. Dochází k názoru, že existence jakékoli země je zabezpečena proti napadení ze vzduchu jen tehdy, když se napadené země podaří zasáhnout všechna nepřátelská letadla a rakety a zničit je. Stíhací letectvo a PL dělostřelectvo už nejsou schopny řešit tyto úkoly a proto je nutno hledat jiné

řešení těchto problémů. Částečným řešením by bylo použití raket v systému obrany. Autor je toho názoru, že se nedá mluvit o protivzdušné obraně státu, nevezmou-li se v úvahu následující faktory:

- radiolokační rozpoznávací systém;
- radiolokační systém hlásné služby;
- vnější obranné pásmo se základnami raketových stíhačů, které jsou vyzbrojeny raketami typu „vzduch—vzduch“;
- vnitřní síť radiolokátorů, která je spojena se systémem raketových základen typu „země—vzduch“.

Dále se autor rozepisuje o tom, co si imperialisté představují pod pojmem „obrana“. Je toho názoru, že protiletadlové rakety nemohou být jediným prostředkem protivzdušné obrany státu. Bylo by však nesprávné ignorovat potenciální možnosti výroby protiletadlových raket pro obranu státu. Proto se musí zaměřit pozornost zejména na vytvoření jakési „maginottovy linie“ z odpalovacích základen protiletadlových raket. Obrana státu proti mezikontinentálním balistickým střelám s nukleární náplní by však neměla smysl, kdyby vedle „pozitivního systému obrany“ nebyl co nejdříve vybudován i „negativní systém obrany“. Pod pojmem „negativní systém obrany“ autor rozumí balistické rakety s nukleární náplní, které mají tak velký dosah, aby mohly ničit objekty v zápolí nepřítelů — tedy vysloveně útočné zbraně.

Autor je toho názoru, že „negativní systém obrany“ je jediným spolehlivým systémem obrany. Zdůvodňuje svůj názor tím, že soudobá válka by začala hromadným úderem ze vzduchu, který by měl za cíl určitou zemi nebo prostor na zeměkouli zpustošit. V současné situaci se však nedá předvídat, jakými prostředky bude tento první úder veden — zda obyčejnými letadly nebo balistickými raketami. Musí být proto zaměřena pozornost v obou směrech. Raketové zbraně „negativního systému obrany“ musí mít schopnost zasáhnout během 30 minut každou libovolnou zemi na světě. Od „pozitivního systému obrany“ vyžaduje Burgess takové vlastnosti, aby mohl být zničen jakýkoli vzdušný nepřítel. Dochází však k závěru, že dnešní americké protiletadlové rakety jsou dosud nedostatečně vyvinuty, aby mohly tento úkol splnit. Je proto prvořadým úkolem sestavit takové protiletadlové rakety, které by byly s to zasáhnout jakýkoli počet nalétávajících bombardovacích letounů a raket a zničit je.

Autor se dále zabývá podmínkami protivzdušné obrany Anglie a Ameriky. Je toho názoru, že podmínky protivzdušné obrany

Anglie se podstatně liší od podmínek protivzdušné obrany USA. Britské ostrovy představují rozvinuté průmyslové centrum se silnou koncentrací výroby. Se zřetelem na skutečnost, že dnešní raketová technika umožňuje odpálení raket z ponorek pod vodou je nutno v případě války počítat s účinným raketovým napadením britských ostrovů. Proto má anglické loďstvo významnou úlohu v obraně proti nepřátelským ponorkám, které jsou vyzbrojeny raketovými zbraněmi. Námořní síly musí zjišťovat na velkou vzdálenost od britského pobřeží ponorky vyzbrojené raketovými zbraněmi a napadat je. Tato vzdálenost musí být tak velká, aby protivzdušná obrana mohla rakety odpálené z ponorek ještě před pobřežím zasáhnout a zničit.

Anglie musí být chráněna zejména ze strany kontinentu, protože leží v dosahu nepřátelských raketových odpalovacích základen, které tam jsou. Je proto pro Anglii nutné, aby vyráběla především raketové zbraně typu „vzduch—vzduch“ pro přepradu stíhače. Na druhém místě je výroba raket typu „země—vzduch“, které musí být s to zničit letadla a rakety, které létají rychlostí třikrát větší než je rychlost zvuku, a to dříve, než tyto dosáhnou anglického pobřeží.

Konečně by bylo třeba vyvíjet rakety typu „země—vzduch“, určené pro odpalovací základny vnitřního pásma obrany, aby ničily letadla nebo rakety, které pronikly vnějším pásmem obrany. Nelze zapomenout, že mají být rovněž prostředkem pro „negativní systém obrany“.

Burgess sice nepopírá, že severní Ameriku mohou právě mezikontinentální rakety zasáhnout, pokouší se však utěšit tím, že tyto rakety musí překonávat velkou vzdálenost a že tedy americká protivzdušná obrana má dostatek času k nasazení svých prostředků.

*

Ve své první kapitole dochází Burgess k následujícím závěrům:

- určujícím prvkem obrany země jsou rakety;
- druhým prvkem by byly radiolokátory. V této souvislosti autor zdůrazňuje, že je nezbytné mít rozsáhlou síť taktických vyhledávacích radiolokátorů, které musí pracovat v určitém sektoru a nepřetržitě podávat přesná hlášení o vzdušné situaci. Každý sektor musí být nepřetržitě a bedlivě pozorován a kontrolován, protože na práci radiolokátorů závisí nasazení třetího prvku obrany země;

— třetím prvkem obrany jsou nej-různější přepadové prostředky PVO.

K protivzdušné obraně patří rovněž systém rozdělování cílů, který musí být automatizován; zatím však tento úkol plní lidé.

Hlavním problémem je vyvinout systém řízení raket, který by reagoval 10 000krát rychleji než lidský mozek.

Je dále třeba věnovat větší pozornost výchově technických kádru a zařadit do výzkumných prací více nových a mladých lidí. Měly by být však překonány v nejrůznějších oborech podmínky utajování.

Pokusy by se měly provádět za okolností, při kterých by se příprava a provedení startu raket konala za jakýchkoli meteorologických podmínek a za účasti příslušníků armády.

*

V druhé kapitole své knihy se Burgess zabývá hnacím ústrojím a palivem raket. Autor rozebírá vlastnosti některých známých amerických typů motorů a druhů raketového paliva. Z množství technických úvah si všimneme jen některých vcelku zajímavých názorů autora.

Burgess vychází ze skutečnosti, že všechny typy raket jsou uváděny do pohybu hnacím ústrojím a dělí je na 2 velké skupiny. Do první skupiny počítá všechna hnací ústrojí, která si pro spalování raketového paliva potřebný kyslík berou z ovzduší; patří k nim tyto proudové motory:

- pulsační,
- turbokompresorové a
- náporové.

Do druhé skupiny podle Burgesse patří všechna hnací ústrojí, která nejsou závislá na kyslíku z ovzduší, tj.

- raketové motory na pevné palivo,
- raketové motory na tekuté palivo.

Velká nevýhoda pulsačních motorů proti ostatním typům hnacích ústrojí spočívá v tom, že mají omezenou možnost využití, protože mohou vyvinout jen poměrně nepatrnou rychlost letu raket při velmi vysoké spotřebě paliva. Měly by být proto v USA používány jen pro tzv. vzdušné terče (v letounech-terčích k výcviku ve střelbě na vzdušné cíle), pro něž postačí poměrně malá rychlost letu.

Burgess hodnotí turbokompresorové proudové motory a konstatuje, že jsou používány v řadě typů raket, jejichž rychlost letu dosahuje rychlosti zvuku.

Specifická spotřeba paliva u těchto motorů činí zpravidla 1 kg/kg hod. Proto rakety vybavené turbokompresorovými mo-

tory mají značný dolet. Autor vyslovuje názor, že v důsledku vzrůstajících rychlostí a výšky letu proudových letounů musí být na systém protivzdušné obrany kladen stále náročnější požadavek. Aby mohla být přezkoušena účinnost prostředků protivzdušné obrany v boji se soudobými vzdušnými cíli, bylo by třeba vytvořit podmínky odpovídající bojové situaci. Z těchto úvah vyplývá, že by Američané měli vyvinout letadlo-cíl, vybavené turbokompresorovým proudovým motorem.

U náporových motorů zachází Burgess do větších podrobností. Rakety vybavené těmito motory dosahují velké rychlosti a výšky letu; mohou úspěšně pracovat i při nadzvukových rychlostech. Jsou však závislé na kyslíku z ovzduší a proto jsou v USA vyvinuty konstrukce, vybavené kyslíkovou nádrží; záložní kyslík se začne dodávat tehdy, jakmile kyslík přiváděný pro spalovací proces z ovzduší už nestačí.

Autor uvádí, že účinnost zařízení pro stlačování vzduchu je závislá na hustotě prostředí a značnou měrou ovlivňuje rychlost letu. Proto motory tohoto typu při neměnném uspořádání vstupní trysky mohou pracovat jen v omezeném rozsahu rychlostí a výšek letu. Aby se však zvětšil rozsah jejich použití, byl v USA vyvinut regulační systém, který je velmi citlivý na tlak vzduchu a podle hustoty vzduchu reguluje přívod paliva. Uspokojivé vyřešení stejnoměrného a stálého hoření je důležité právě proto, že nerovnoměrné spalování vede k opalování vstříkovacích trysek a usměrňovačů.

Autor dochází k závěru, že náporové motory jsou ideální pohonné jednotky pro rakety dalekého a středního doletu. Zdůvodňuje svůj závěr tím, že při nadzvukových rychlostech mají tyto motory poměrně nepatrnou specifickou spotřebu paliva při příznivém tahu a výkonu. Ztlacení může činit 40 : 1 a to zejména tehdy, bude-li tato otáčka paliva řešena využitím některých lehkých kovů. Tím by se sice dosáhlo značného zvětšení tahu, naopak by se však zvýšila teplota hoření a bylo by proto třeba vyřešit speciální kovové slitiny pro spalovací komoru a hnací trysku.

Značnou část druhé kapitoly zaujímá rozbor raketových motorů. V raketových zbraních se používá takových hnacích jednotek, které vyvinou nadzvukovou rychlost a mohou pracovat i ve velkých výškách. Pro práci raketového motoru má značný význam teplota ve spalovací komoře a specifická váha výtokových plynů; je to důležité pro využití raketového paliva a touto ces-

tou je možno dosáhnout snížení váhy rakety.

Raketové motory na tuhé palivo jsou konstruktivně nejjednodušší. Autor rozlišuje 2 základní typy těchto motorů: s neomezenou a omezenou intenzitou hoření.

V raketových motorech na tuhé palivo se zpravidla používají lisované prachové trubky nebo lisované prachové kostky, jejichž forma a rozměry určují charakter spalovacího procesu. U motorů s neomezenou intenzitou hoření probíhá spalovací proces na celém povrchu pevného paliva. U motorů s omezeným hořením jsou povrchy pevného paliva pokryty speciální ochrannou vrstvou, takže hoření probíhá rovnoměrně od jednoho konce ke druhému. Byly provedeny pokusy s trubkami lisovaného prachu o délce 122 cm a průměru 60 cm, přičemž se dosáhlo hnacího impulsu asi 227 000 kg/s. U většiny amerických raketových motorů na pevná paliva se podle Burgess používá palivové směsi složené z nitroglycerinového prachu, nitrocelulózového prachu a prachového stabilizátoru v poměru asi 50 : 41 : 9. Autor dochází k závěru, že velká přednost raketových motorů na pevné palivo spočívá v tom, že vyvinou velmi vysoký specifický impuls a spolehlivě pracují.

Burgess rozebírá vlastnosti raketových motorů na tekuté palivo a uvádí, že se v posledních 20 letech neustále vyvíjely a dnes se uplatňují zejména při konstrukci raketových zbraní. V současné době se u těchto raketových motorů na tekuté palivo používá pro přívod paliva především čerpacího systému, protože motor vyjde lehčí, než kdyby byl vybaven tlakovým zařízením se stlačeným vzduchem nebo nějakým plynem. Všeobecně lze tyto motory používat v raketách dalekého doletu.

Je zajímavé, že Burgess přikládá velký význam konstrukci čerpacího systému. Je tomu tak proto, že při pokusech se opakovaly případy, kdy část čerpacího systému vysadila; třením došlo k vzniku tak vysokých teplot, že se palivo samo vznítilo a raketa explodovala. Mimořádnou důležitost přikládá autor také spalovacím komorám. Poukazuje na to, že nejdůležitějšími problémy, které je třeba při konstrukci spalovacích komor sledovat a zdokonalovat, jsou zpožděné zapalování paliva, silné přenašení tepla do stěny spalovacích komor a problém rovnoměrného a stabilního spalování. Spolehlivá práce motoru na tekuté palivo závisí ve značné míře na správné funkci systému vstřikování paliva, protože se tím zabezpečí stabilní spalovací proces.

Ve třetí kapitole autor uvažuje o problému řízení a ovládání raket. Autor vychází z úlohy těchto systémů a uvádí, že přitom musí být řešeny dva problémy: ovládání polohy rakety v prostoru a řízení rakety na dráze letu. Řešení prvního problému zaručuje normální letovou polohu rakety v prostoru a na vyřešení druhého problému je závislý zásah cíle.

Autor rozděluje proces navádění a řízení na 3 etapy:

- první etapa: řídící a naváděcí systém se využívá k opravě počáteční úchytky rakety a k jejímu navedení na stanovenou dráhu letu;
- druhá etapa: řídící a naváděcí systém zabezpečuje, aby raketa byla pokud možno nejpresněji řízena na cíl;
- třetí etapa: řídící a naváděcí systém musí zaručit přímé navedení rakety do cíle.

Burgess se zabývá řadou známých způsobů řízení a navádění raket a dochází k závěru, že všechny dosud známé systémy jsou zastaralé a mají příliš mnoho nedostatků. Většina upotřebitelných řídících a naváděcích systémů používaných v současné době je však udržována v tajnosti. Jediný netajný systém, který by pracoval bez vnějších vlivů a rušení, by byl setrvačnickový systém. U tohoto systému jsou všechny navigační aparatury a elektronická zařízení umístěny na palubě rakety. Burgess v této kapitole se podrobně zabývá konstrukčními podmínkami palubní aparatury a principy spolehlivé funkce řídících a naváděcích systémů. Ličí technologické procesy, s nimiž je spojena výroba přístrojů těchto řídících a naváděcích systémů.

*

Čtvrtá kapitola pojednává o pokusech s raketovými zbraněmi a o technickém vybavení pokusných středisek. Autor si všímá zkušební metody v aerobalistických komorách a větrných kanálech. Popisuje provádění zkoušek spolehlivosti u jednotlivých přístrojů a aparatur.

Nejdůležitější úlohu přikládá Burgess jednotlivým zkouškám s vypouštěním raketových zbraní na pokusné střelnici. Klade přitom hlavní důraz na optické a radiotechnické pozorování a na rychlé vyhodnocování všech výsledků pokusů pomocí nejrozmanitějších počítačích strojů.

V dalších třech kapitolách uvádí autor klasifikaci a krátký popis čtyř základních typů raketových zbraní: typu „země—

vzduch", „vzduch—země“, „vzduch—vzduch“ a „země—země“. Burgess soudí, že v poválečných letech se nejrychleji vyvíjely protiletadlové rakety. Domnívá se, že raketové zbraně typu „vzduch—země“ jsou dnes s to proletět samy pásmem protivzdušné obrany. To znamená, že tyto raketové zbraně mohou být vypouštěny z letounů v obrovské výšce a ve značné vzdálenosti od cíle, takže letouny-nosiče raketových zbraní nemusí nalétávat do pásma protivzdušné obrany. Při popisu raketových zbraní typu „země—země“, zabývá se autor zejména známými typy raket „Matador“ a „Regulus“. Rakety „Matador“, které jsou taktickými zbraněmi amerických pozemních sil a „Regulus“, jako zbraň amerických námořních sil, jsou od konce r. 1955 ve výzbroji armády a osvědčily se již při mnoha cvičných startech.

*

V poslední kapitole své knihy Burgess zkoumá některé problémy, které souvisí s vývojem a konstrukcí raketových zbraní. Největší obtíž vidí Burgess v tom, aby se dosáhlo spolehlivého provozu všech přístrojů a zařízení. V této souvislosti nabývá zvláštního významu systém řízení a navádění raket. Aby se dosáhlo větší spolehlivosti, muselo by se lépe využít možnosti

kontroly funkce těchto přístrojů; to by však vyžadovalo speciální kontrolní aparatury. V souvislosti s problémy konstrukce raketových zbraní doporučuje autor, aby se při výrobě raket využívalo plastických hmot, jakožto materiálu budoucnosti.

*

V závěru je nutno ještě jednou zdůraznit, že kniha je důkazem toho, v jakém měřítku je technická literatura imperialistického světa poplatná agresivním cílům imperialismu. Všeobecné výklady o technických problémech ukazují však zcela jasně, jak daleko už zůstala americká raketová technika pozadu za sovětskou. Co Burgess ve své knize líčí jako obtíže a problémy, to už sovětská věda, inženýři a odborníci znamenitým způsobem vyřešili.

S ohledem na úspěšné vypuštění „Luniku III“ je v této souvislosti každý komentář zcela zbytečný. Rozdíl mezi sovětskou a americkou raketovou technikou se bude den ode dne zvětšovat. To není náhodné, ale spočívá to v podstatě socialistického společenského řádu. V důsledku toho také se zároveň bude měnit poměr sil mezi socialistickým a kapitalistickým táborem neustále ve prospěch socialismu.

(Militärwesen čis. 2/60)

Informace o obsahu zahraničních vojenských odborných časopisů

Informace o obsahu sovětského vojenského odborného časopisu

„Vojennaja mysl“

Číslo 1/1960

Vojenské rady v Sovětských ozbrojených silách. — O úloze plního hlavního dělostřelectva v soudobé válce. — Přenesení hlavního úsilí vojsk na jiný směr v průběhu útočné operace. — Některé otázky vývoje automatizace ve vojenství. — K otázce charakteru a předmětu sovětské vojenské vědy. — O vojenské teorii letectva. — O organizaci a vedení obrany sovětskými vojsky v letech Veliké vlastenecké války. — O některých zvláštnostech vojenské doktriny USA. — Tendence rozvoje vojenských spojovacích prostředků v USA. — K vydání 14. díla vybraných spisů K. Marxe a B. Engelse. — Biologická válka.

Číslo 2/1960

Rozhodnutí historického významu. — Význačný vojenský činitel socialistického státu. — Boj o komunikace — součást ozbrojeného zápasu. — Kybernetika ve vojenství. — Otázky ekonomiky ve vojenské vědě. — Tankové armády v útočných a obranných operacích Veliké vlastenecké války. — Tendence vývoje pozemních vojsk USA. — Organizace součinnosti taktického letectva s pozemními vojsky. — Literatura o vojenské činnosti V. I. Lenina.

„Vojennyj zarubežnik“

Číslo 1/1960

Bojové skupení v útoku. — Organizace spojení v pěším bojovém skupení. — Ponorková válka proti obchodnímu loďstvu. — Příprava velitelů tanků záložních jednotek. — Nová organizace námořní pěchoty USA. — Vyrovnaná podpora vojsk. — Rozvoj systému materiálního a technického zabezpečení vojenských vzdušných sil USA. — Kde uzavřít smlouvy s vojenskými vzdušnými silami? — Vyplnění mezer v naší první obranné linii. — Automatický systém uskutečňuje zásobování útvarů i jednotek řízených střel. — Konference svazu obrněných vojsk armády USA. — Pohyblivost obrněných vojsk — výzva průmyslu. — Vojenské reaktivní střely a meziplanetární technika. — Taktické letecké velení vojenských vzdušných sil USA. — Letadlová loď nebo ponorka? — Zpráva náčelníka štábu armády USA gen. Taylora za období od 1. července 1957 do 30. června 1959. — Nová zahraniční vojenská technika. — Zahraniční vojenská kronika.

Číslo 2/1960

42 roků na stráž míru a bezpečnosti socialistické vlasti. — Síly působící v týlu protivníka — skrytá záloha velitele. — Vliv jaderných zbraní na útočnou a obrannou taktiku. — Rychlost vzdušné přepravy a zásobování ve vzduchu. — Obrněné jednotky divize z r. 1959, jejich úkoly a zásady bojového použití. — Pohyblivé týlové zabezpečení vojenského námořnictva v budoucnosti. — Letoun S-133 A překonává těžkosti pokusného charakteru. — Systém troposférického a ionosférického spojení na velmi krátkých vlnách. — Hydroakustické prostředky amerických a anglických ponorek. — Taktické elektronické cvičné zařízení vojenského námořnictva USA a Velké Británie. — Japonský radioelektronický průmysl a jeho místo v plánech obnovení japonského militarismu. — Nová zahraniční vojenská technika. — Zahraniční vojenská kronika.

Informace o obsahu německého vojenského odborného časopisu

„Militärwesen“

Číslo 1/1960

Vyšší úkoly v politické práci ve výcvikovém roce 1960. — Vývoj vojensko-politické situace v roce 1959. — Zostření reakčního kursu ve spolkové západoněmecké armádě (Bundeswehre). — Postoj komunistické strany Německa k říšské branné moci v době po VI. světovém kongresu Komunistické internacionály. — Místo a úkoly týlové služby ve vojenském umění. — O charakteru, předmětu a obsahu sovětské vojenské vědy. — Námořní letectvo a jeho použití v moderní válce. — O prodloužení doby využití tanků. — Nej důležitější odmořovací prostředky pro chemickou ochranu. — Západoněmecký vojenský rozpočet — důkaz agresivity klerikálně militaristického systému. — Události v Laosu. — Obrněná vojska Bundeswehre. — Malé bojové prostředky a jejich význam pro námořní válku. — Nové knihy k dějinám občanské války v SSSR a o vývoji sovětských ozbrojených sil. — Podstata a mythus války. — Knižní řada „Bojující umění“ v rukou každého vojáka. — Bundeswehr — nástroj agrese západoněmeckého militarismu (výběrová bibliografie). — Vojenská lékařská konference Národní lidové armády. — I. vojenskovo vědecká konference vojenské akademie „Bedřich Engels“. — Výstava standardizace v Lipsku. — Naším čtenářům. — K článku „Pozadí puče v Mosulu“.

Číslo 2/1960

Národní lidová armáda ke svému 4. výročí trvání. — Rozhodující úloha SSSR a sovětských ozbrojených sil při rozdrčení německého imperialismu. — O vlivu ekonomického činitele v soudobé válce. — Pronásledování v soudobých podmínkách. — Maskování jako prostředek válečné lsti. — Význam zátarasů. — Vliv radiotechniky na bojovou činnost. — Rozrušující vliv mořské vody a mořského ovzduší a ochrana proti korosi na moři. — Účelné druhy stavebních strojů v ženijní činnosti. — Význam vrtulníků ve vojenských námořních silách. — Vývoj bundeswehru k atomové armádě v roce 1959. — Úkoly a výstavba americké tajné služby. — Úvahy o dělostřelectvu v pozemních silách (bundeswehru). — K otázce jaderných zbraní o malých tritolových ekvivalentech. — Kissinger a teorie omezené atomové války. — Raketové zbraně. — Navigace na jednosedadlovém letounu. — Radiolokátorová technika v armádě. — Lodní dělostřelectvo. — Ekonomická příprava války německým imperialismem. — O zpracování dějin druhé světové války v několikadvacetiletém díle v SSSR. — Zprávy pro naše čtenáře. — Charakter a zvláštnosti dnešního německého militarismu (teze). — Použití ženijního vojska v útoku v horském a zalesněném terénu. — Všestranná zvýšená pohyblivost jednotek je žádoucí.

Informace o obsahu polského vojenského odborného časopisu

„Mysl wojskowa“

Číslo 1/1960

Nový výcvikový rok rokem vítězství nových zásad. — O rozptylování vojsk v soudobé bojové činnosti. — Některé problémy obrany mořského pobřeží taktickými svazky v počátečním období války. — Z otázek překonávání vodních překážek z prostorů umístěných v hloubce. — Součinnost mezi civilní a vojenskou zdravotnickou službou v míru i ve válce. — Filosofické aspekty leninské teorie války. — Nezapomenutelné dni (Vzpomínky z obranných bojů 62. armády ve Stalingradu). — Od Varšavy do Berlína (Vzpomínky velitele 1. polské armády). — Organizace a příprava amerického intervenčního sboru (STARC) k „omezené válce“. — Militarismus NSR. — Raketové zbraně. (Recenze knihy: „Die unheimliche Waffen. Atomraketen über uns.“) — Metody výzkumu operací (Překlad z anglického originálu stejného znění).

Číslo 2/1960

O sovětsko-polském bratrství ve zbraní. — Některé otázky válečné ekonomiky. — Problémy organizace a vedení nepřetržité bojové činnosti. — Ještě k otázce boje na zdrženou. — Zvláštnosti použití dělostřelectva taktických jednotek při odchodu. — Logika ve vojenském vzdělání. — Vývoj ponorek. — Od Varšavy do Berlína (Vzpomínky velitele 1. polské armády). — Sovětské letectvo v bitvě u Kurska. — Vojenský rozpočet a ozbrojené síly USA v r. 1959. — Krátké zprávy o ozbrojených silách kapitalistických států. — Proti falšovateli historie druhé světové války. (Recenze sborníku článků: „Protiv falsifikatorov istorii vtoroj mirovoj vojny.“) — Vojenská literatura podle osobních zážitků. — Vojenská tematika v dílech „Bolšaja Sovetskaja Enciklopedija“ díl 47, 48, 49, 50 a 51.

Informace o obsahu maďarského vojenského odborného časopisu

„Honvédelem“

Číslo 6/1959

Reorganizace pozemních sil v Západním Německu. — O soudobé armádě. — Některé otázky boje se vzdušnými výsadbami v obraně. — Některé otázky organizace protitankové obrany v soudobém obranném boji. — Zvláštnosti práce velitelů a štábů při plánování

a organizaci operace (boje) ve zkrácené době. — Zkušenost v řízení palby několika dělostřeleckých skupin divize. — Odmořování bojových otravných látek. — Vliv půdy na použití atomových zbraní. — Některé otázky organizace ochrany vojsk proti prostředkům hromadného ničení protivníka. — Vojsko-politické doktriny a cíle horthyovského fašismu ve druhé světové válce. Charakter fašistického německo-maďarského spojení. — Některé otázky velení vojskům v útočné operaci. — Principy soustřeďování sil v operačním umění. — Vojskové využití televize. — Razin: Historie vojenského umění — díl I. — Výběr prací Aurela Stromfelda.

Informace o obsahu bulharského vojenského odborného časopisu

„Vojenna misl“

Číslo 8/1959

Leninské normy stranického života a zásady stranického vedení a práce velitelů a politických pracovníků v Bulharské národní armádě. — Vzdušné výsadky v soudobé útočné operaci. — Útok vojsk v horském a zalesněném terénu v noci. — Řízení hromadné palby dělostřelectva. — Úloha a místo malých oprav výzbroje a techniky v polních podmínkách při zvyšování bojové schopnosti vojsk. — Použití americké obrněné divize v základních druzích boje. — „Stručná historie vlastenecké války.“ — Vojenskovodecká konference u MNO a vojenskovodecké diskuse ve Vojenské akademii R. S. Rakovského.

Dne 12. dubna t. r. se konala ve VPA čtenářská konference ke knize „Vývoj tak-
tiky Sovětské armády v letech Velké vlastenecké války 1941—1945“, kterou zorganiz-
ovala redakce časopisu „Vojenství“ spolu s redakcí vojenských odborných časopisů.

Cílem této konference bylo zdůraznit význam pomoci a využívání zkušeností So-
větské armády při budování Československé lidové armády a aplikovat některé zásady
vývoje sovětského vojenského umění, zejména pak taktiky ve Velké vlastenecké válce
v našich konkrétních podmínkách, za současného stavu a tendence vývoje vědy a techniky.

Konferenci zahájil náčelník Redakce vo-
jenských odborných časopisů pplk. Jan
Sýkora, který označil jednání konfe-
rence za významnou akci v rámci oslav 15.
výročí osvobození ČSR Sovětskou armádou;

zmínil se o charakteru příští války a o dů-
ležitosti správného hodnocení techniky a
morálně politického činitele v soudobé
válce.

První základní referát přednesl generál-

poručík Jaroslav Dočkal na téma „Význam tvůrčího využívání sovětských zkušeností pro budování Čs. lidové armády“. Ve svém referátu vzpomněl obětí, které byly přineseny v druhé světové válce především Sovětským svazem, proto, aby byl rozdrčen fašismus; v této souvislosti poukázal pak na opětné vyzbrojování bundeswehru k agresivním cílům imperialistů. Dále stručně nastínil historii vytvoření vojenské jednotky na území SSSR, její boje zejména u Sokolova a zdůraznil vedoucí úlohu komunistické strany při jejím budování. V závěru svého referátu pak rozebral podíl Sovětského svazu na vítězství ve druhé světové válce a na našem osvobození a zdůraznil význam tvůrčího využívání sovětských zkušeností při budování Čs. lidové armády.

Druhý základní referát přednesl generálmajor Jan Knotek. Ve svém vystoupení se zabýval otázkami dalšího pravděpodobného vývoje operačního umění a taktiky, které nám naznačují některé závěry a zkušenosti z Velké vlastenecké války a poválečné úspěchy sovětské vědy, techniky a průmyslu.

Uvedl, že kniha výrazně ukazuje dialektickou souvislost jednotlivých částí vojenského umění. Zdůraznil, že pokud jde o zkušenosti z minulé války, nutno k nim přistupovat tvůrčím způsobem. Generálmajor Knotek v další části referátu ukázal na vzájemné působení taktik obou bojujících stran ve válce a na odlišný směr jejich vývoje, přes určité shodné rysy. V převážné části svého referátu se zabýval otázkami vlivu raketových zbraní na charakter soudobé války a zvláště pak tím, jak se jejich vliv projeví v jednotlivých oblastech vojenského umění.

Třetí základní referát přednesl major Svatoslav Gosman na téma „Vztah rozvoje vojenského umění, stranickopolitické práce a morálně politického činitele“. Uvedl, že taktika — výrazně v období Velké vlas-

tenecké války — byla tou nejmasovější základnou, ze které nejen do jisté míry vyrůstalo vojenské umění, ale kde se i vliv politiky, přes politickomorálního činitele, projevoval nejbezprostředněji. Dále se zabýval stručně tím, jak se projevuje politika ve strategii, operačním umění a taktice a konstatoval, že taktika bojujících stran ve Velké vlastenecké válce se při vcelku stejné technice vyvíjela u bojujících stran různě, a to v důsledku odlišných politických aspektů.

V druhé části konference pak následovala diskuse, v níž vystoupila řada důstojníků s velmi hodnotnými příspěvky, jako např. generálmajor Josef Slabý, plukovník Ludvík Varvařovský, kapitán Miroslav Půkrábek a další. Diskutující se jednak zabývali zkušenostmi z bojů naší čs. zahraniční jednotky v SSSR, jednak aplikací zkušeností Sovětské armády na současné podmínky vývoje vědy a techniky.

Na závěr konference promluvil podplukovník Ladislav Soukal; ve svém projevu se vyjádřil ke všem hlavním problémům, které se na konferenci projednávaly. Zdůraznil význam rozvoje vojenské teorie pro další vývoj vojenského umění a význam studia marxistické filosofie pro teoretické myšlení a bádání; v této souvislosti pak ukázal i na úlohu a místo vojenského tisku v rozvoji vojenskoteoretického myšlení a v zevšeobecňování zkušeností z výcviku a výchovy vojsk.

*

Kladem této konference byla nejen dokonale příprava a zájem účastníků o projednávání otázky, ale především ta skutečnost, že jednání konference se neomezovalo pouze na historickou stránku věci, ale že středem zájmu účastníků konference byly právě otázky vývoje taktiky a ostatních součástí vojenského umění v aplikaci na konkrétní současný stav a perspektivu vývoje bojových prostředků.

Redakce upozorňuje, že materiály z této konference (referáty a podstatné části diskusních příspěvků) budou uveřejněny ve zvláštním čísle „Vojenství“, které vyjde v měsíci červnu t. r.